8. MAI

H. Norli
Mosseveien 67
Oslo

Løssalgspris 25 øre
Nr. 14 — 3. årg.
Lørdag 20. aug. 1949

Statsminister Gerhardsen, Paal Berg, Berggrav, Lars Evensen, Didrik Arup Seip og Gunnar Jahn - klar til å gjøre statskupp i 1945

Planene ble utarbeidet allerede i 43

I den mest lagnadstunge tid for landet, søkte disse menn å bryte den konstitusjonelle forfatning og innføre diktatur

Dagspressen — bortsett fra noen få hederlige unntakelser, har søkt å tåkelegge de sensasjonelle avsløringer som stortingsmann Moseid kom med i sitt innlegg i Odelstinget, da Nygaards vold-regjeringens London-tid var opp til behandling. Særlig er det opplysningene om «kretsens» statskupplaner som er blitt så finpusset, at de er gått helt ubemerket fordi storparten av det norske folk. Den eneste avis vi har sett, som redaksjonelt har behandlet «kretsens» statskupplaner på grunnlag av Moseids opp lysninger, er «Agder Tidend» som lørdag den 23. juli offentliggjorde følgende leder:

«Under okkupasjonen og serleg etter frigjeringa, vart det prata mykje om «nynazismen» innan førande menn i Heimefronten. Dei ville kaste seg opp til diktatorar og gjera kup mot vår konstitusjonelle forfatning, o.s.b. Ein tok det som rykte og laust snakk, som ingen ville høyra på.

Einar Gerhardsen

No syner det seg at «ryktet» ikkje var grunnlaust. Moseids avsløringar i Odelstinget har vekt årgaum over heile landet. Han dokumenterte at førande menn i Heimefronten, den sokalla «Kretsen» tok opp arbeidet for å kvitta seg med Stortinget av 1936, og med de n regjering som var utgått frå dette storting. Etter frigjeringa skulle so mennene i «Kretsen» sjølv overta makta. Ogso «Kretsen»s samarbeid med regjeringa sikta mot same mål, og planene var langt komne. For å få eit juridisk løynt for folket, men hadde sine kontakter ute, plent slik som diktatorane driv det. Moseid kjente til statskupet alt i 1943, og vende seg til president Magnus Nilssen, som straks skyna fåren. Professor Skeie skreiv so ei utgreiding om saka.

«Kretsen» hadde heller ikkje i 1945 gjeve opp kup-planane.

Ein skulle ha venta at protokollkomiteen hadde felt ein streng dom over «Kretsen» og Høgsteretts konstitusjonsbrot, og over regjeringa som bøygde av for presset frå «Kretsen. Men istaden oppkonstruerar komiteen eit kunstig forsvar for «Kretsen» og undergravinga av konstitusjonen. Komiteen tar klart standpunkta for Kretsen» og regjeringa mot Stortinget og freistar forsvara kupforsøket. Ikkje godt å få tiltru til ei slik gransking.

Dei leidande menn i «Kretsen» var m. a. høgsterettsjustitiarius Paal Berg, Eivind Berggrav, Einar Gerhardsen, Lars Evensen,

Paal Berg

Gunnar Jahn

Didrik Arup Seip, Gunnar Jahn og Carl P. Wrigth.

Moseid sa m. a. i sitt innlegg desse ord, som gir grunn til ettertanke:

«Jeg skal ikke gjøre krav på at noen stilles til konstitusjonelt ansvar, til tross for at meget kan tale for det. Men jeg vil at vårt folk skal vite at mange av kretsens medlemmer har gjort seg skyldig i et langt grovere forfatningsbrudd enn mange av de som er dømt ved våre retter i den senere tid. «Kretsen»s medlemmer har skrytt hverandre overdrevent opp, det er forsøkt å gjøre dem til engler — andre ti l djevler. Slik er uverdig for et demokrati.»

Hr. Hambro gav Moseid sin studnad og sa at det var grunn til å takke Moseid for hans dokumentasjon, som var av den største historiske og konstitusjonelle verdi.

«Det vilde ikke være tilstedelig om man for framtiden skulde overse den lette omgang med konstitusjonen som grupper av «Kretsen» og statsråd Hartmann har gjort seg skyldig i. Det var ganske uhørt at 11 dommere av Høgsterett var ugilde uten å gjøre oppmerksom på det.»

Også vinstremannen Sundt gav Moseide medhald. Det var hr. Hambro som til slutt slo det politiske spelet ut av hendene på «Kretsen».

Vinstremannen Fjermeros, sa under ordskiftet at «situasjonen var så ekstraordinær at det var rimeleg at ein ikkje i alle høve kunde rekna med å fylgja parlamentarisk praksis».

Eit standpunkt som talar for seg sjølv og som kan gi rom for nærare fortolkning.

Det norske folk har grunn til å vera hr. Moseid takksam for at sanninga på ein so sakleg og overtydande måte kom fram om dei menn som i ei lagnadstung tid for landet freista bryte ned den konstitusjonelle forfatning og innføra diktaturet.

Historiens dom vil gi Moseid rett.

Biskop Berggrav

!

Landssvikoppgjøret — som det så smukt heter — har inntil 1. juli i år innbargt 137 mill. kroner i bøter, inndragninger og erstatninger.

Vi går ut fra, at disse kjempemessige beløp, som betyr utarming for mange av landets beste familier, er ført på konto og at de ikke går inn i statens umettelige gap. For det er vel ingen som for alvår tror, at staten får beholde disse pengene så lenge. Der må nok gjøres opp en gang, og da vil vi også gjerne ha en reell oppgave over, hva denne vår historie største politiske hevnakt har kostet vårt folk. Vi vil da ikke nøye oss med en oppstykking på forskjellige poster her og der, men kreve en hel og full oversikt. Det vil da komme til å vise seg, at Marshall-pengene er en brøkdel av hva der er ofret på Moloks alter.

Samfundspartiet

er iferd med å starte valgkampen. Redaktør Toralv Fanebust skal tale ved stevne i Råde, Østfold, søndag 21. august. Han har videre lovet å tale i Telemark, Skien og Oslo.